

Лепа Бабић
Универзитет Сингидунум
Пословни Факултет

UDK: 159.072.42
Оригиналан научни рад
Примљен: 25. 9. 2010.

Борис Кордић
Универзитет у Београду
Факултет безбедности

ДОМАЋЕ ТВ СЕРИЈЕ И НАЦИОНАЛНА ОСЕЋАЊА ОМЛАДИНЕ БЕОГРАДА

Период адолесценције је познат као доба када млади људи формирају свој идентитет. Посебан део идентитета чини национални идентитет. Нас је интересовало да испитамо утицај домаћих серија као популарног садржаја тв-програма домаћих тв станица на формирање националног идентитета младих. Направљен је упитник у којем су наведене савремене популарне домаће серије и испитано мишљење средњошколаца и студената из Београда о њиховом утицају на национална осећања. Поред набројаних серија састављене су ставке које испитују уверења младих о утицају серија на национална осећања, као и скала која мери израженост националних одлика. Резултати указују на постојање три групе домаћих серија – „Србија 30-тих“, урбано-хумористичке, рурално-обичајне – те на повезаност између гледања урбано-хумористичких и рурално-обичајних серија с националним осећањима. Рурално-обичајне серије су повезане са уверењима младих људи да домаће серије имају националну вредност, а урбано-хумористичке серије су повезане са уверењима младих да домаће серије попуњавају слободно време.

Кључне речи: тв серије, национални идентитет, омладина, Београд.

УВОД

Телевизијске серије представљају облик савремене популарне културе који значајно обликује слободно време и живот људи. Серије су један од заступљенијих програма на телевизијским каналима, а глумци из серија достижу популарност која је раније била карактеристична само за филмске глумце (Ђурковић, 2005). Серије обликују животни ритам људи који их прате. Гледају се у одређено време, не смеју се пропустити, изазивају посебну врсту ишчекивања у погледу даљег заплета радње, коментаришу се са пријатељима и познаницима, а медији преносе сажетке епизода, интервјуишу глумце из серија итд. Врло често серије представљају повод да се породица окупи око телевизора. У Србији су то најчешће дани викенда у вечерњим часовима. У Србији је годинама најпопуларнији термин недеља у осам часова увече за гледање домаћих серија. Набројане карактеристике тв серија указују на велике могућности утицаја серија на обликовање ставова, мњења, уверења и интересовања публике. Поред филмова и музике, тв серије чине битан саставни део

популарне културе. Код нас популарна култура још није постала релевантан предмет интересовања домаћих научника (Ђурковић, 2005) и стога је мали број радова из ове области, а посебно када су у питању домаће серије. То изненађује с обзиром да су одређене серије стекле култни статус, као што су *Камионџије*, *Грлом у јагоде* и сличне, а многе фразе и музичке теме су постале део свакодневне комуникације.

Серије које су имале посебну популарност код гледалаца приказивале су свакодневни живот обичног човека (изглед глумаца је одговарао изгледу људи које свакодневно сусрећемо), користиле су популистички наративни дискурс и базирале се на комедији нарави (Ђурковић, 2005). Стога у серијама доминирају дешавања у породици и на послу. На тај начин су ликови из серија блиски публици, а тиме се олакшава идентификација са ликовима и подстиче растерећење због подударности судбина. Хумор додатно доприноси лакшем дистанцирању публике од свакодневних проблема и доживљају растерећења.

Иако је у првих пет година овог века примећен насилнички просветитељски тренд у домаћим серијама повезан са променом власти у Србији (Ђурковић, 2005), последњих пет година нам доноси низ занимљивих домаћих серија које се враћају свакодневном животу и обичном човеку, па чак своју радњу смештају на српско село. Њихова популарност је приметна и међу младим људима. Полазећи од карактеристике серија да одсликавају карактер човека из окружења у којем живимо одлучили смо да истражимо у којој мери су домаће серије повезане са националним идентитетом код младих људи у Србији. То питање је посебно интересно с обзиром на процесе приближавања Србије Европи. Да ли домаће серије јачају национални идентитет или су проевропски оријентисане?

МЕТОД

Обављено је пилот истраживање током пролећа 2010. године на пригодном узорку од 206 испитаника узраста од 15 до 22 године. Испитано је 120 средњошколаца Друге економске школе у Београду (по 30 из сваког разреда) и 86 студената Факултета безбедности у Београду (по 30 са прве и друге године и 26 са треће године факултета). Укупно је испитано 72 младића и 134 девојке, од тога 43 средњошкоца и 77 средњошколки, те 29 студената и 57 студенткиња. Испитаници су попунили упитник посебно састављен за ово истраживање. Сваком учеснику је речено да је истраживање усмерено на откривање њиховог познавања домаћих серија и њихових уверења о односу домаћих серија према националним осећањима.

Упитник се састојао из четири целине. У првој целини су набројане савремене домаће серије, а испитаници су требали да одреде на петостепеној ликертовој скали у којој мери дате серије буде осећај припадности Србији и српству. У другој целини је наведено 11 фраза из две најпопуларније домаће

серије (*Бела лађа*, *Село гори а баба се чешља*), а испитаници су требали да заокруже којој серији припадају фразе (поред наведених серија као трећи избор се нудило *Породично благо*, као и могућност да нису чули за дату фразу). У трећој целини је дато 14 ставки са петостепеном Ликертовом скалом које говоре о уверењима младих о домаћим серијама. У четвртој целини је дато 9 парова супротности на седмостепеној Ликертовој скали која су повезана са националним осећањима. Сви испитаници су ушли у коначну анализу.

РЕЗУЛТАТИ

Приказаћемо резултате за сваку од четири целине питања из упитника посебно, а затим дати и корелације између добијених фактора.

Савремене домаће тв серије и осећај припадности Србији и српству

Табела 1. Матрица склопа процене утицаја домаћих тв серија на буђење осећања припадности Србији и српству.

	Србија 30-тих	урбано-хумористичке	рурално-обичајне
Сва та равница	.856		
Грех њене мајке	.783		
Рањени орао	.706		
Љубав, навика, паника		.862	
Куку Васа		.676	
Породично благо		.562	
Бела лађа		.504	
Село гори а баба се чешља			.784
Мој рођак са села			.771
Вратиће се роде			.482

За коначни упитник је издвојено 10 домаћих серија (в. табелу 1) на основу прелиминарног испитивања средњошколаца у којем се од њих тражило да наброје домаће серије које су тренутно међу њима најгледаније. Испитаници су проценили у којој мери набројаних десет серија утичу на буђење осећања припадности Србији и српству. Факторска анализа главне компоненте издвојила је три фактора (в. табелу 1). Они покривају 57,766% варијансе (редом покривају 26,175%, 16,980% и 14,611% варијансе). Факторима смо дали имена следећим редом „Србија 30-тих“, „урбано-хумористичке“ и „рурално-обичајне“.

Фактор „Србија 30-тих“ окупља серије (*Сва та равница; Грех њене мајке; Рањени орао*) чија се радња одвија у периоду између два светска рата у Србији. Основну фабулу чини несретна љубавна прича. Фактор „урбано-хумористичке“ чине серије (*Љубав, навика, паника; Куку Васа; Породично благо; Бела лађа*) смештене у садашње време, у урбаној средини Београда, а прате судбину породице на хумористичан начин. Фактор „рурално-обичајне“ групише серије (*Село гори а баба се чешља; Мој рођак са села; Вратиће се роде*) чија се радња одвија у садашњости и реалистички приказује живот људи на селу и српске обичаје.

Приликом процене испитаници су имали могућност да закруже одговор не знам и то нам даје слику броја испитаника који су упознати са појединим серијама (в. табелу 2). Висок проценат младих је упознат са већином серија. Најмање две трећине испитаника познаје све серије, а неке серије познаје више од 90% испитаника. Средње вредности добијене проценом утицаја домаћих серија на буђење осећања припадности Србији и српству показују да су најутицајније серије груписане под факторима „рурално-обичајно“ и „урбано-хумористичко“. Серије из фактора „Србија 30-тих“ су процењене да имају средњи утицај на буђење осећања припадности Србији и српству, а такође су и мање гледане од осталих домаћих серија. Најгледаније су „урбано-хумористичке“ серије. Једина серија која одступа од наведених показатеља је *Куку Васа*. Испитаници су најмање упознати са датом серијом и дата серија показује најнижу просечну вредност процена.

Табела 2. Средње вредности процене утицаја домаћих серија на буђење осећања припадности Србији и српству.

	Н	%*	АС
Село гори, а баба се чешља	169	82,04%	3,75
Породично благо	190	92,23%	3,68
Бела лађа	179	86,89%	3,67
Вратиће се роде	161	78,16%	3,44
Љубав, навика, паника	189	91,75%	3,28
Мој рођак са села	152	73,79%	3,24
Рањени орао	178	86,41%	3,15
Сва та равница	135	65,53%	3,14
Грех њене мајке	140	67,96%	2,79
Куку Васа	130	63,11%	2,75

* проценат испитаника који је одговорио на питање

Фразе из домаћих серија

Током прелиминарног истраживања од средњошколаца се тражило да наведу фразе из домаћих серија које се користе у свакодневној комуникацији

међу вршњацима. Испоставило се да набројане фразе потичу из две домаће серије, *Село гори а баба се чешља* и *Бела лађа*. Да би испитали колико млади људи прате домаће серије у упитник смо ставили добијене фразе из прелиминарног истраживања и тражили од испитаника да заокруже којој домаћој серији припадају. Поред наведене две серије додали смо и серију *Породично благо*, као и могућност да заокруже одговор „нисам чуо“ уколико нису упознати са датом фразом.

У табели 3. смо навели број тачних и нетачних одговора, као и проценат тачних одговора. Већина наведених фраза је позната испитаницима јер велики број испитаника заокружује тачан одговор, а мали број испитаника заокружује „нисам чуо“ или нетачан одговор.

Табела 3. Фразе из домаћих серија: број тачних и нетачних одговора којим серијама припадају поједине фразе.

	број тачних одговора	број нетачних одговора	процент тачних одговора*
"Ћирко глуваћу"	190	0	92,23%
"Сине Драгане"	186	0	90,29%
"Вискић с хледом"	176	5	85,44%
"Кафућино"	174	1	84,47%
"Падају еврићи"	160	7	77,67%
"Рекао је тата да ништа не дирате док се он не врне"	142	14	68,93%
"Мислим немој се љутиш"	139	10	67,48%
"Ја с тем нем ништа"	137	21	66,50%
"Е, тако"	99	20	48,06%
"Ја сам жена душевна"	65	23	31,55%
"О Боже, ти то мене искушаваш"	23	28	11,17%

*процент тачних одговора од укупног броја одговора

Уверења младих Београђана о домаћим тв серијама

Табела 4. Матрица склопа уверења младих о домаћим серијама.

	1	2	3
Неке домаће серије приказују живот на селу.	0,77		
Домаће серије приказују славу као традиционални обичај Срба.	0,73		
У домаћим серијама је заступљена изворна народна музика.	0,70		
У домаћим серијама се приказује српски начин живота.	0,70		
Домаће серије исмевају политичку сцену.	0,59		
Домаће серије повећавају љубав према отаџбини.	0,42		
Емитовање домаћих серија значајно попуњава слободно време.		0,84	
Гледам репризе старих домаћих серија.		0,75	
Користим фразе из домаћих серија у свакодневном животу.		0,68	
Домаће серије су квалитетније од страних.		0,67	
Домаће серије су гледаније од страних.		0,44	
У домаћим серијама се нарушава углед националних мањина.			0,77
Домаће серије повећавају мржњу према другим народима.			0,74
Домаће серије повећавају коришћење псовки.			0,71

У коначни упитник је ушло 14 тврдњи које говоре о односу младих људи према домаћим серијама (в. табелу 4). Факторска анализа главне компоненте издвојила је три фактора (в. табелу 4). Они покривају 51,227% варијансе (редом покривају 27,417%, 12,841% и 10,969% варијансе). Факторима смо дали имена следећим редом „домаће серије имају националну вредност“ (у даљем тексту „национална вредност“), „домаће серије попуњавају слободно време“ (у даљем тексту „слободно време“) и „домаће серије су негативне“. Трећи фактор окупља само три тврдње и стога смо га избацили из даље анализе. Две од наведених тврдњи су осмишљене да би проверили да ли се домаће серије виде као медијски производ који нарушава углед националних мањина у Србији и да ли повећавају мржњу према другим народима. Резултати на нашем узорку показују да испитаници немају такво мишљење о домаћим серијама (в. табелу 5).

Фактор „национална вредност“ групише тврдње које упућују на закључак да су домаће серије повезане са традицијом и обичајима у Срба. Оне приказују живот на селу, славу као традиционални обичај код Срба, изворну народ-

ну музику и српски начин живота. Поред ових описа домаћих серија фактор чине и две тврдње које говоре да домаће серије повећавају љубав према отаџбини и исмевају политичку сцену. Фактор „слободно време“ окупља тврдње које описују домаће серије као квалитетније и гледаније од страних, као и оне које говоре да испитаници у слободно време гледају домаће серије и репризе старих домаћих серија, те да користе фразе из домаћих серија у свакодневном животу.

Тврдње унутар фактора „национална вредност“ су високо оцењене на петостепеној Ликертовој скали, док су тврдње унутар фактора „слободно време“ средње оцењене (в. табелу 5). Повезаност између ова два фактора је средње изражена (0.401).

Табела 5. Средње вредности одговора на петостепеној Ликертовој скали за наведене тврдње.

	АС	АС*
Неке домаће серије приказују живот на селу.	4,34	
Домаће серије приказују славу као традиционални обичај срба.	3,87	
У домаћим серијама је заступљена изворна народна музика.	3,33	
У домаћим серијама се приказује српски начин живота.	3,74	
Домаће серије исмевају политичку сцену.	3,74	
Домаће серије повећавају љубав према отаџбини.	2,56	3,60
Емитовање домаћих серија значајно попуњава слободно време.	2,87	
Гледам репризе старих домаћих серија.	3,02	
Користим фразе из домаћих серија у свакодневном животу.	2,38	
Домаће серије су квалитетније од страних.	2,72	
Домаће серије су гледаније од страних.	2,98	2,80
У домаћим серијама се нарушава углед националних мањина.	2,07	
Домаће серије повећавају мржњу према другим народима.	1,58	
Домаће серије повећавају коришћење псовки.	2,87	2,17

*средње вредности за групе тврдњи које улазе у одређени фактор

Израженост националних осећања код младих људи из Београда

Да би измерили израженост националних осећања узели смо девет парова појмова у којима је с једне стране био атрибут који припада српству, а с друге стране атрибут који припада нечему што је страно, интернационално или

европско. Испитаници су требали да заокруже одговор чему више нагињу, односно шта више воле, на седмостепеној Ликертовој скали (од -3 до +3). У коначни упитник је ушло 9 парова супротности (в. табелу 6). Факторска анализа главне компоненте издваја један фактор који покрива 40,876% варијансе. Фактору смо дали име „израженост националних осећања“ (у даљем тексту „национална осећања“). Испитаници највише нагињу, воле православље, а најмање нагињу, односно воле живот у Србији, док више нагињу страним филмовима и серијама него домаћим (в. табелу 7).

Табела 6. Засићеност фактора „национална осећања“ појединим атрибутима.

атрибути српства	засићеност	атрибути страног
национално	0,732	интернационално
Србија	0,722	Европа
живот у Србији	0,707	живот у иностранству
српски језик	0,707	енглески језик
домаћа музика	0,613	страна музика
домаћи филмови, серије	0,604	страни филмови, серије
бити православан	0,567	бити религиозан
ћирилица	0,547	латиница
домаћи спортски тимови	0,509	страни спортски тимови

Табела 7. Средње вредности одговора на седмостепеној Ликертовој скали за наведене атрибуте.

атрибути српства	АС
бити православан	1,80
српски језик	1,36
ћирилица	1,04
Србија	1,01
национално	0,76
домаћи спортски тимови	0,70
домаћа музика	0,27
живот у Србији	0,13
домаћи филмови, серије	- 0,66

Повезаности између фактора

Изрчунали смо повезаности између добијених фактора. Фактори „национална вредност“ и „слободно време“ су мало и средње повезани са фактором „национална осећања“. Фактор „национална вредност“ је средње повезан са групом серија „руралне-обичајне“. Фактор „слободно време“ је мало повезан са групом серија „урбане-хумористичке“, али на нивоу значајности 0.05.

Табела 8. Повезаности фактора “национална вредност” и “слободно време” с фактором “национална осећања” и факторима везаним за домаће серије.

	национална осећања	Србија 30-тих	урбане-хуморис.	руралне-обичајне
национална вредност	,249(**)	-0,027	0,21	,460(**)
слободно време	,429(**)	-0,064	,263(*)	0,103

** – повезаност значајна на нивоу .01

* – повезаност значајна на нивоу .05

ДИСКУСИЈА

У домаћој научној литератури нема истраживања која се баве домаћим телевизијским серијама. Један од ретких радова (Ђурковић, 2005) даје анализу прве петолетке домаћих телевизијских серија након обарања тадашњег режима у Србији 2000-те. Аутор рада је закључио да је приметан насилнички просветитељски тренд који треба да усмери јавно мњење Срба у правцу интеграције Србије у Европску унију, као и да се ниједна серија не смешта у српско село. С обзиром да је наше истраживање рађено 2010. године можемо констатовати да је дошло до промена које показују приближавање домаћих телевизијских серија публици, јер су се појавиле серије које су повезане са животом Срба на селу, као и серије које смештају радњу у 30-те године прошлог века.

У овом раду анализирали смо десет најпопуларнијих тв серија, до којих смо дошли на основу прелиминарног истраживања. На основу добијених резултата серија *Куку Ваца* се може изоставити из даље анализе, јер показује најниже резултате по основу два показатеља (в. табелу 2), по томе колико су испитаници упознати са датом серијом и како процењују њен утицај на буђење осећања припадности Србији и српству. Преосталих девет серија се правилно сврставају у три групе на основу факторске анализе (в. табелу 1) и тако смо добили три врсте домаћих телевизијских серија које су биле актуелне у претходном периоду. Назвали смо их „Србија 30-тих“, урбано-хумористичке и рурално-обичајне. Свака од ових серија има своју публику, а међу младима који су учествовали у нашем истраживању најмању популарност имају серије из групе „Србија 30-тих“ вероватно зато што се радња смешта у прошлост, а младима су актуелне тематике везане за садашњост. Једино је *Рањени орао* привукао пажњу младих вероватно због љубавне приче у којој учествује пилот и официр тадашње војске Србије, као и млада жена која се бори за своје достојанство у патријархалном окружењу тадашње Србије. Није занемарљив податак да је режисер серије Здравко Шотра, аутор низа популарних филмских остварења.

Урбано-хумористичке и рурално-обичајне серије су најпопуларније међу младима и млади им приписују значајан утицај на буђење осећања припадности Србији и српству (в. табелу 2). Наше истраживање није имало за циљ анализу карактеристика популарних домаћих тв серија, али се може закључити да су домаће тв серије успеле да се приближе младима карактеристикама које одражавају савремено доба и српски менталитет. На тај начин су домаће тв серије повезане са српским националним осећањима. Показатељи популарности фраза из домаћих серија (в. табелу 3) указују на допринос домаћих тв серија у обликовању национално специфичних облика понашања, као што је употреба фраза из серија у свакодневном животу. У једном домаћем истраживању (Кузмановић & Петровић, 2005) међу београдским средњошколцима четвртих разреда установљено је да је младима важна припадност сопственој нацији (57%), као и да млади којима је припадност нацији важна оцењују национализам као веома вредан. Домаће тв серије код младих значајно доприносе осећању припадности сопственој нацији.

Говорити о националној припадности, националном идентитету, нацији, национализму у јасно дефинисаним појмовима је врло тешко. Теоријске анализе показују да је дефинисање наведених појмова овисно о врстама теоријских приступа (Милошевић-Ђорђевић, 2003). У нашем истраживању смо покушали да избегнемо теоријске замке прецизног дефинисања појма, већ смо се одлучили да истраживачки инструмент буде основ дефинисања појава које истражујемо. Пошли смо од чињенице да је припадност нацији једна од важних одредница групног (Милошевић, 2003) и националног (Antonsich, 2009) идентитета, те смо у испитивању утицаја домаћих тв серија употребили формулацију „буђење осећања припадности Србији и српству“. Поред националне припадности индивидуа може имати и друге групне идентитете. У том смислу национални идентитет не мора да искључује грађански идентитет (Мировић, 2008) већ су могуће различите комбинације националне везаности које у одређеној мери укључују или потпуно искључују интернационалну (европску, грађанску) везаност (Pot & Хавелка, 1973; Францешко и др, 2005; Antonsich, 2009; Kunovich, 2009). Стога смо направили скалу изражености националних осећања у којој смо с једне стране понудили националне атрибуте, а с друге стране интернационалне (европске или иностране). На тај начин смо добили мере на континууму „национално-интернационално“, тако да можемо одредити у ком степену неко нагиње националном, у ком степену интернационалном, као и колико су поједине позиције искључиве.

Резултати нашег истраживања показују да испитаници имају израженија национална осећања од интернационалних. На скали од -3 до 3 просечна добијена вредност за све испитанике је 0,71 у корист избора националних атрибута наспрам интернационалних. То говори у прилог тези да је грађански идентитет значајно присутан као део личног идентитета код наших испитаника, а самим тим и проевропска оријентација. Истраживање рађено у Израелу показује да изражен национални понос може да иде у корак са веровањем

у припадност светском грађанству (Cohen, 2008). У оквиру националних атрибута изабраних у нашој скали као најзначајнији су се показали (в. табелу 7) објективни етнички атрибути (вера, језик, писмо, држава) а затим и културни атрибути (нација, спорт, музика и место живљења). Добијене ниске негативне вредности за домаће филмове и серије говоре да млади из нашег узорка више гледају стране филмове и серије. То не значи да домаћи филмови и серије не учествују значајно у националним осећањима, чак напротив, што показује значајан степен засићености фактора национална осећања атрибутом домаћи филмови и серије (в. табелу 6).

Испитујући уверења испитаника о домаћим тв серијама добили смо два фактора значајна за нашу даљу анализу: „национална вредност“ и „слободно време“. Оба фактора су средње изражено међусобно повезана што упућује на припадност заједничком фактору другог реда. Међутим, нама се за даљу анализу ова разлика показала значајна. Фактор национална вредност јасно показује повезаност домаћих серија с традицијом и обичајима у Срба и значајно је изражен (3,60 на скали од 1 до 5, в. табелу), што говори о доприносу домаћих серија изражавању српских националних атрибута. Фактор слободно време је испотпросечно изражен (2,80) што говори да су домаће серије значајно присутне у слободном времену код наших испитаника, али не превазилазе учешће и значај страних серија. Придржавање традиције и обичаја је издвојено као најзначајнији фактор неговања националног и културног идентитета у једном домаћем истраживању (Коковић&Лазар, 2003) на тлу Војводине, а затим следи васпитање деце у духу националне културе као други значајан фактор. Наши налази упућују на сличан закључак. Ми смо добили статистички значајну повезаност између националне вредности и слободног времена са фактором национална осећања (в. табелу 8). Национална осећања су повезана са уверењима да домаће серије имају националну вредност и попуњавају слободно време. Поред тога смо добили повезаност између националне вредности и рурално-обичајних серија (в. табелу 8). С обзиром да рурално-обичајне серије приказују традицију и обичаје у Срба оне доприносе неговању националних вредности. С друге стране, повезаност између слободног времена и урбано-хумористичких серија говори да су се урбано-хумористичке серије избориле за значајно место у слободном времену код наших испитаника и представљају вид популарне националне културе.

ЗАКЉУЧАК

У овом истраживању издвојили смо домаће телевизијске серије као значајан део популарне културе младих. Посебно су популарне серије које се баве савременом тематиком, било да је реч о урбано-хумористичким или рурално-обичајним серијама. Показало се да урбано-хумористичке серије значајније попуњавају слободно време младих, док су рурално-обичајне серије значајне као преносиоци традиције и обичаја у срба. Млади сматрају да одре-

ђене домаће тв серије значајно утичу на буђење осећања припадности Србији и српству. Израженост националних осећања код младих је повезана с уверењима да домаће тв серије носе националну вредност и да су гледане међу младима.

ЛИТЕРАТУРА:

- Antonsich, M. (2009). National identities in the age of globalisation: The case of Western Europe. *National Identities* 11 (3): 281-299.
- Cohen, J. (2008). What I Watch and Who I Am: National Pride and the Viewing of Local and Foreign Television in Israel. *Journal of Communication* 58: 149-167.
- Ђурковић, М. (2005). Прва петолетка - домаће телевизијске серије и трансформација система вредности у транзицији. *Социолошки преглед* 39 (4): 357-381.
- Францешко, М., Ј. Коцопељић и В. Михаић (2005). Европски идентитет у Србији и Црној Гори. *Психологија* 38 (2): 149-165.
- Коковић, Д. и Ж. Лазар (2003). Чиниоци неговања националног и културног идентитета у Војводини. *Социолошки преглед* 37 (1-2): 49-59.
- Kunovich, R. M. (2009). The Sources and Consequences of National Identification. *American Sociological Review* 74 (4): 573-593.
- Кузмановић, Б. и Н. Петровић (2005). Промене конотативног значења политички релевантних појмова код београдских средњошколаца. *Психологија* 38 (4): 423-444.
- Милошевић, Ј. (2003). Значај националног идентитета. *Српска политичка мисао* (1-4): 155-168.
- Милошевић-Ђорђевић, Ј. (2007). Примордијалистичко значење националног идентитета у Србији. *Психологија* 40 (3): 385-397.
- Милошевић-Ђорђевић, Ј. (2003). Један покушај класификације теоријских разматрања националног идентитета. *Психологија* 36 (2): 125-140.
- Мировић, А. (2008). Етнички и/или грађански идентитет - традиција и/или модерност. *Политичка ревија* 7 (4): 1383-1428.
- Рот, Н. и Хавелка, Н. (1973). *Национална везаност и вредности код средњошколске омладине*. Београд: Филозофски факултет - Институт за психологију.

Лепа Babic
University Singidunum
Business Faculty
Boris Kordic
University of Belgrade
Faculty of Security Studies

S u m m a r y

LOCAL TV SERIES AND NATIONAL FEELINGS OF YOUTH IN BELGRADE

The period of adolescence is known as a time when young people form their identities. A special part of the identity is a national identity. We were interested to examine the impact of domestic series, as a popular TV program content of local TV stations, to

formation of national identity of youth. A questionnaire was developed that lists contemporary popular domestic series and review opinion of high school students from Belgrade about their impact on national feelings. In addition to the above mentioned series items were composed that examine beliefs of youth about the impact of series on national feelings, as well as a scale that measures the expression of national characteristics. The results indicate existence of three groups of domestic series - "Serbia 30's", the urban-comedy, the rural-customary - and the relationship between watching the urban-comedy and rural-customary series with national feelings. Rural-customary series are associated with beliefs of young people that domestic series have national value, and urban-comedy series are associated with beliefs of young people that domestic series fill out leisure time.

Key words: tv series, national identity, youth, Belgrade.